

<http://www.knack.be/nieuws/belgie/de-sprong-van-geweld-naar-pasen-is-niet-moeilijk-te-maken/article-opinion-683957.html>

Ignace Demaerel

Godsdienstleraar en auteur

OPINIE

27/03/16 om 10:43 - Bijgewerkt om 10:44

'De sprong van geweld naar Pasen is niet moeilijk te maken'

'De gebeurtenissen in Brussel brengen opnieuw het thema naar boven over religie en geweld', schrijft Ignace Demaerel. 'Pasen is een van de meest relevante feesten in deze context, want op Goede Vrijdag gebeurde er héél wat geweld.'

• 71 Keer gedeeld

Jezus aan het kruis © Reuters

Precies in deze Goede Week werd België door elkaar geschud door nooit eerder gezien geweld. De gedachte van een 'lijdensweek' komt hierdoor plots heel wat dichterbij. Vele gewonden gaan ook nu nog doorheen lijden onder de gevolgen van de twee aanslagen. Voor Brussel was het zeker geen 'goede week', maar voor Jezus eigenlijk nog minder. Hij wist alles over lijden: hij heeft deze 'beker' tot de bodem toe leeggedronken. Lijden in deze wereld is universeel: ieder krijgt zijn pakje ervan. En wie leert er goed doorheen te gaan, kan het omkeren tot iets goeds, soms zelfs tot een overwinning. Het zijn de hardste lessen in het leven, maar vaak ook de kostbaarste.

DELEN

De sprong van geweld naar Pasen is niet moeilijk te maken

De gebeurtenissen in Brussel brengen opnieuw het thema naar boven over religie en geweld. Nu hoorden we onlangs dat de computers het bewezen hebben: er zijn in de Bijbel méér verwijzingen naar geweld dan in de Koran (volgens het onderzoek van Tom Anderson met het softwareprogramma Odin Tekst). Zelfs in het Nieuwe Testament! Computers kunnen beter tellen dan mensen, dat is zeker, maar wát tellen ze dan? Dan moet ons strafwetboek het slechtste boek ter wereld zijn, want dat bevat alleen maar verwijzingen naar geweld.

Maar het is waar: er is veel geweld in het Nieuwe Testament: Herodes die de kinderen in Bethlehem laat uitmoorden, Johannes De Doper onthoofd, de apostelen Petrus en Johannes gegeseld en in de gevangenis gegooid, Stefanus gestenigd, Jakobus onthoofd, Paulus keer op keer geslagen, gegeseld en gevangen gezet... Maar geweld door Jezus of zijn leerlingen gebruikt? Niet één voorbeeld. En de sprong van 'geweld' naar Pasen is niet moeilijk te maken.

Kruisiging was bewuste keuze

Pasen is één van de meest relevante feesten in deze context, want op Goede Vrijdag gebeurde er héél wat geweld. De film 'The Passion of the Christ' van Mel Gibson heeft de wreedheid van de kruisiging misschien wat té sterk in de verf gezet, maar dat het barbaars was, mag voor iedereen duidelijk zijn. De mens is een zeer inventief en creatief wezen, ook als het gaat om foltering: de kruisiging was met opzet bedoeld om de doodsstrijd van een veroordeelde zo lang mogelijk te laten duren. Een gekruisigde kon er gemakkelijk 24 uur of langer blijven hangen, en was geen seconde zonder pijn die hem in stukken vaneen scheurde: zijn hele lichaamsgewicht hing aan die twee ruwe nagels die de wonde constant verder opentrokken. Zelfs elke ademhaling joeg een ondraaglijke pijnscheut door armen en borst.

In bijna alle archaïsche culturen, ook bij de 'beschaafde' Romeinen en Grieken, werden offers gebracht, en ook meestal mensenoffers

En alsof dat nog niet genoeg was, gebeurde het langs de openbare weg waar mensen nog eens konden komen spotten en zich uitleven in leedvermaak. En Jezus' rug was tevoren al opengereten door de 39 zweepslagen, al of niet met metalen haakjes eraan. Nu werden er onder de Romeinen duizenden weggeslopen slaven, opstandelingen en moordenaars gekruisigd, maar in Jezus' geval waren er toch wel twee grote verschilpunten: (1) hij had zich niet schuldig gemaakt aan één misdaad die in het Romeinse wetboek stond ('godslastering' was wel een vergrijp voor de joden, maar niet voor de Romeinen), en (2) Jezus had in elke fase van zijn laatste levensweek alle mogelijkheden om weg te lopen van deze verschrikking.

Met andere woorden het was een zéér bewuste keuze van hem om naar Jeruzalem te gaan, om er deze huiveringwekkende dood te sterven: hij keek de dood in de ogen zonder te knippen. Hij was geen zielig slachtoffer tegen wil en dank, maar was bereid deze prijs te betalen. Waarom dan wel?

Zondebok

De Franse filosoof en antropoloog René Girard heeft een zeer interessante en diepgaande studie gemaakt over de oorsprong van geweld en het antwoord daarop in primitieve religies, en noemde dit 'het zondebokmechanisme'. In bijna alle archaische culturen, ook bij de 'beschaafde' Romeinen en Grieken, werden offers gebracht, en ook meestal mensenoffers. Bij elke ramp, oorlog of conflict moest een willekeurig persoon als schuldige aangeduid worden: zijn offer moest de dreiging van de totale escalatie van het geweld bezweren en afwenden. Iemand moest sterven, en zijn dood bracht vrede. Dit is volgens Girard een universeel mechanisme in alle oude culturen om het geweld en haar destructieve effect tijdelijk te bedwingen, en deze offers moesten natuurlijk constant herhaald worden.

© Reuters

Maar toen Girard dat op het Nieuwe Testament ging toepassen, ontdekte hij iets dat uniek is temidden van alle andere godsdiensten: Jezus gaf zichzelf als de zondebok, en was de meest onschuldige van allemaal. Hij was 'het Lam van God dat de zonde van de wereld op zich nam'. Een lam is een toppunt van weerloosheid. Jezus' ultieme weerloosheid aan het kruis was hét antwoord op alle agressie die zich op hem richtte: hij incasseerde en sloeg niet terug. Jezus bad aan het kruis niet om wraak en vergelding, maar 'Vader, vergeef het hen want ze weten niet wat ze doen': zijn volgelingen moesten elke wraak afzweren, want het moest zo gebeuren. Jezus 'zoog' als het ware het geweld in zich op, zoals een zwarte steen het slangengif uit een wonde zuigt. Hij ontmaskerde het zondebokmechanisme en ontkrachtte het zo. Zijn plaatsvervangend offer maakte een einde aan alle bloedige offers.

Grootste liefde

Is sindsdien een einde gekomen aan alle agressie en het 'offeren' van mensen? Helaas niet, bewijzen opnieuw de aanslagen in Brussel. Maar Jezus' daad bevat, aldus Girard, in zich de kiem van een proces dat (potentieel) een einde maakt aan wraak en straf, schuld en boete, zondebokken en bloedvergieten. Jezus als ultiem slachtoffer maakte een einde aan de menselijke behoefte aan slachtoffers. Waarom er na Jezus

nog altijd geen einde is aan het geweld, komt omdat zoveel mensen dit niet 'pakken', het zich niet eigen kunnen maken, en de oude, 'voorbijgestreefde' patronen voortzetten.

Ondanks wat sommigen in de media beweren, het is absoluut onmogelijk om het Nieuwe Testament te gebruiken als rechtvaardiging voor geweld. Jezus' woorden spreken boekdelen: 'Wie u op de rechterwang slaat, keer hem ook de linkerwang toe' (Mattheüs 5:39). 'Wie het zwaard ter hand neemt, zal door het zwaard omkomen' (Matt. 26:52). 'Heb uw vijanden lief, doe goed aan wie u haten, zegen wie u vervloeken, bid voor wie u smadelijk behandelen' (Lukas 6:27-28), want 'God laat ook zijn zon opgaan over goede en slechte mensen'. En 'de grootste liefde is die die zijn leven geeft voor zijn vrienden' (Johannes 15:13).

De God van de Bijbel is niet degene die geweld veroorzaakt, noch staat hij ongeïnteresseerd toe te kijken naar het menselijke leed

Er is een anekdote die zich afspeelde in Auschwitz, toen de gevangenen in rijen gedwongen werden toe te kijken hoe een jongeman opgehangen werd. Terwijl het slachtoffer in zijn doodsstrijd spartelde, mompelde een van de andere gevangenen opstandig: 'Waar is God nú?' Een man achter hem hoorde het en fluisterde terug: 'Hij hangt daar, te spartelen'. De God van de Bijbel is niet degene die geweld veroorzaakt, noch staat hij ongeïnteresseerd toe te kijken naar het menselijke leed. Maar in Jezus koos Hij ervoor om het te ondergaan, om het menselijk lot helemaal te delen. Hij was solidair met de lijdende mens, en ging de onderste weg. Maar het leidde wel tot wat christenen 'de totale overwinning' noemen, de opstanding op Pasen. Als mensen dit wat meer zouden kunnen 'pakken', ze zouden geweld als 'ouderwets' beschouwen, passé, laag-bij-de-gronds, minderwaardig.

Overall worden marsen tegen de angst georganiseerd. Mooi initiatief. Jezus' eerste woorden na zijn opstanding uit de doden waren: 'Wees niet bevreesd' (Matt. 28:10) en 'Vrede zij u' (Lukas 24:36). Het is het antigif tegen de spiraal van geweld en angst die onze wereld in zijn greep probeert te krijgen. Een gezegend Pasen gewenst.

Ignace Demaerel
Godsdienstleraar en auteur

OPINIE

27/03/16 om 10:43 - Bijgewerkt om 10:44

'De sprong van geweld naar Pasen is niet moeilijk te maken'

'De gebeurtenissen in Brussel brengen opnieuw het thema naar boven over religie en geweld', schrijft Ignace Demaerel. 'Pasen is een van de meest relevante feesten in deze context, want op Goede Vrijdag gebeurde er héél wat geweld.'

124 KEER GEDEELD

REACTIES

De sprong van geweld naar Pasen is niet moeilijk te maken

— Ignace Demaerel

MEEST GELEZEN

- 1 'Mijn hart bloedt, maar mijn bloed kookt over'
- 2 Gespannen sfeer Brussel: 450 voetbalfans komen samen aan Beurs
- 3 In beeld: 450 hooligans verstoren rust op Beursplein
- 4 Vroegere schoolvrienden herkennen Belgische jihadist in IS-video: 'Wie had dat ooit gedacht?'
- 5 'Laten we niet vergeten dat terreur wereldwijd zowel moslim (95 %) als niet-moslim (5 %) slachtoffers maakt'

NIEUWSBRIEF

Mis niet langer het belangrijkste nieuws van de dag. Schrijf je in voor de nieuwsbrief.

MEEST GEDEELD

- 1 Minstens 41 doden bij zelfmoordaanslag Iraaks voetbalstadion 6968
- 2 Jordaanse koning: Turkije exporteert doelbewust jihadisten 1749
- 3 De Wever hekelt 'laksisme en naïviteit' van Brusselse rechters, PS en CDH 1658